

ENRON กับ CEO โจร

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

การตายเมื่ออาทิตย์ที่แล้วของ นาย Kenneth Lay ผู้ก่อตั้งและอดีต CEO ของบริษัท Enron ซึ่งถูกศาลตัดสินว่าผิดเมื่อไม่นานมานี้ ในคดีฉ้อฉลคดโกงที่ใหญ่ที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา คงทำให้หลายคนโดยเฉพาะผู้ถือหุ้นและอดีตลูกจ้างบริษัท Enron รู้สึกสนใจที่กรรมมันตามทันออนไลน์

จากราคาหุ้น 90 เหรียญสหรัฐของ Enron บริษัทด้านพลังงานที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในโลกเมื่อ 6 ปีก่อน ตกลงมาเป็น 15 เซนต์ (ขึ้นมา 4 เซนต์ หลังจากวันที่ตัดสินคดี) จนทำให้ผู้ถือหุ้นสูญเสียเงินไปรวม 60,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลูกจ้างที่ทำงานให้บริษัทมายาวนาน และได้ผลตอบแทนสำหรับการเกษียณอายุเป็นหุ้นสูญเสียรวมกัน 2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และอีก 5,600 คน ตกลง

Kenneth Lay และ Jeff Skilling อดีต CEO ถูกศาลตัดสินว่าหลอกลวงผู้ถือหุ้นและลูกจ้าง กำลังรอคอยคำตัดสินลงโทษของศาลในเดือนตุลาคมที่จะถึงนี้

Kenneth Lay อายุ 64 ปี โดนตัดสินว่าผิดใน 6 คดีทั้งหมดที่ฟ้อง อาจถูกจำคุกสูงสุดถึง 165 ปี (อย่างต่ำก็จำคุกไม่ต่ำกว่า 45 ปี) ซึ่งหมายความว่า **ผิดถึงขั้นคุก**

ส่วน Jeff Skilling ถูกตัดสินว่าผิด 19 ปี ใน 28 คดี อาจถูกจำคุกสูงสุดถึง 185 ปี (อย่างต่ำจำคุกไม่ต่ำกว่า 95 ปี)

Kenneth Lay หนีโทษไปก่อน โดยหัวโจกขายของอย่างเฉียบพลันมันใจให้ว่าการขายของเขาก่อนที่การถูกศาลตัดสินว่าผิดถึง 6 กระทั่ง ซึ่งส่วนนี้เกี่ยวกับการหลอกลวง ฉ้อฉล คดโกง โดยสมคบกับ Jeff Skilling ผู้เป็น CEO ของบริษัทอย่างแน่นอน

Kenneth Lay เป็นลูกของพระนักเทศน์เกิดและเติบโตในรัฐมิสซูรี โดยช่วยพ่อทำงานในร้านขายของชำรับจ้างส่งหนังสือพิมพ์ ดัดสนาหม้อ เฉากเซนต์เดียวกับเด็กอเมริกันวัยรุ่นทั้งหลาย

เมื่อเรียนจบปริญญาตรีด้านเศรษฐศาสตร์ก็ได้ทำงานในบริษัท Humble Oil + Refining (ชื่อเดิมของ Exxon Mobile) และเมื่อเห็นช่องทางลงทุนในเท็กซัส ก็ก่อตั้งบริษัท Enron สร้างห้องส่งก๊าซ เมื่อประสบความสำเร็จก็หันไปเป็นบริษัทค้าขายในธุรกิจผลิตกระแสไฟฟ้า และพลังงานทุกรูปแบบ

ในปี 2000 Enron เป็นบริษัทอันดับ 7 ของ Fortune 500 โดยมียอดขายปีละ 101,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (เท่ากับกว่าครึ่งหนึ่งของ GDP ประเทศไทยหรือประมาณเกือบ 4 เท่าของงบประมาณไทย)

ในเดือนธันวาคมปี 2001 เรื่องแดงขึ้นเมื่อบริษัทขาดเงินสดของฝั่งศาลในการเป็นบริษัทล้มละลาย

สัญญาฉบับนี้เริ่มปรากฏก่อนหน้านั้น โดยไตรมาสสุดท้ายของ

ปี 2001 Enron ขาดทุน 638 ล้านดอลลาร์โดย CEO Jeff Skilling ลาออกจากความเป็น CEO และ Kenneth Lay เข้ามาเป็น CEO แทน

Lay และ Skilling ร่วมกันฉ้อฉลโดยสร้างหลักฐานบัญชีปลอมว่าบริษัทมียอดกระแสเงินสดถึง 3 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2000 (ต่อมาพบว่าจริงๆ แล้ว มีแค่ 153 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และมีกำไรถึง 1 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็นเรื่องโกหกทั้งเพ

Lay และ Skilling แอบขายหุ้นของตนเองได้เงินไปนับล้านๆ เหรียญสหรัฐก่อนที่ราคาจะตกเนื่องจากข้อมูลว่าบริษัทขาดทุนและใกล้ล้มละลาย ปรากฏต่อสาธารณะ นอกจากนี้ยังร่วมมือกับบริษัทที่ปรึกษาบัญชียักษ์คือ Arthur Andersen Lp แต่งบัญชีหลอกลวงว่ามีกำไร

จนบริษัทยักษ์นี้ต้องปิดกิจการไปในที่สุด

ในปี 2005 ศาลสูงสหรัฐตัดสินว่า Arthur Andersen Lp ไม่มีความผิดในเรื่องดังกล่าว แต่กระนั้นก็ตามบริษัทก็สูญเสียชื่อเสียงและคนจำนวนมากตกงาน คดีนี้รัฐบาลอเมริกันถูกวิจารณ์มากในการตัดสินใจยื่นฟ้องบริษัท

เมื่อการสอบสวนคดีฉ้อฉลเริ่มต้นขึ้นในปี 2002 น้อยคนจะนึกว่าคดีจะลงเอยเช่นนี้ได้ แต่การแพร่กระจายของความโกลาและคดโกงในหลายบริษัทยักษ์ของสหรัฐอเมริกา ทำให้เกิดกระแสการต่อต้านขึ้นอย่างแรงและเกิดกฎหมายที่เข้มข้นในการเอาผิดกับ CEO (Sarbanes-Oxley Law) ในปี 2002 กล่าวคือ

CEO ต้องรับผิดชอบด้านอาญา ถ้าบัญชีของบริษัทผิดจนกฎหมายฉบับนี้ทำให้ CEO ตื่นตัวกับความถูกต้องของรายงานการเงินและบัญชียิ่งขึ้น

ทีมงานพิเศษที่ "กวาดล้าง" ความฉ้อฉลของ CEO ใน 2-3 ปี นั้นทำให้ CEO ของหลายบริษัทถูกศาลตัดสินลงโทษ เช่น L. Dennis Kozlowski (CEO ของ Tyco กำลังติดคุกโทษ 8 ถึง 25 ปี) Joseph Nacchio (CEO ของ Qwest ถูกฟ้อง 42 กระทั่งในเรื่อง Insider Trading คดียังไม่จบ อาจถูกลงโทษกระหน่ำ 10 ปี)

Bernard Ebbers (CEO ของ Worldcom ถูกตัดสินจำคุก 25 ปีถึงตลอดชีวิตรวม 9 กระทั่ง)

John Rigas (Chairman และ CEO ของ Adelphia ถูกตัดสินจำคุก 15 ปี รวม 18 กระทั่ง และ Martha Stewart (Chairman และ CEO ของ Living Omnimedia จำคุก 5 เดือน และห้ามออกจากบ้าน 5 เดือน)

วงการปราบปรามนักธุรกิจฉ้อฉลของสหรัฐอเมริกา ถือว่า Enron คือ เหตุการณ์ 9/11 ของตลาดการเงินโดยแท้ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา "ผู้ก่อการร้าย" หลายคนก็ถูกจับและลงโทษประชาชนตระหนักยิ่งขึ้นในเรื่องธรรมาภิบาล ของบริษัทเอกชน การจัดตั้ง Corporate Fraud Task Force ของประธานาธิบดีบุช ในการปราบ "ผู้ก่อการร้าย" ได้ผล สามารถส่งเกือบทั้งหมดเข้าคุก

ในคดี Enron พยานปรักปรำ Lay และ Skilling มีถึง 16 คน ซึ่งล้วนเป็นลูกน้องเก่าทั้งสิ้น ในบรรดาลูกจ้างระดับสูงของ

Enron ที่รอดพ้นจากคดี (16 คนนี้ก็ถูกลงโทษด้วย" เพียงแต่
เบาบางกว่าเพราะขบวนการ Plea Bargaining หรือการต่อรอง
ให้การเพื่อแลกกับโทษที่ลดลง ของระบบยุติธรรมสหรัฐ
อเมริกา) คือ Sherron Watkins อดีต Vice President ของ Enron
ในเดือนสิงหาคม 2001 ระหว่างที่เป็นลูกจ้างของ Enron
เธอได้เขียนบันทึกถึง Lay ผู้เป็นเจ้านายว่าบัญชีของ Enron มี
ปัญหาอย่างมาก สมควรได้รับการแก้ไข จากนั้นไม่กี่เดือน
Enron ก็ถึงแก่อวสาน

เธอได้เขียนในนิตยสาร Time เมื่อเร็วๆ นี้ว่า บริษัทที่ดี
ต้องการผู้นำที่ซื่อสัตย์ ตัดสินใจเด็ดขาด สร้างสรรค์ มองโลกใน
แง่ดี กล้าหาญโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องมีความอ่อนน้อมต่อตนเอง
(Humility)

เธอกล่าวว่า ผู้นำที่อ่อนน้อมต่อตนเองจะฟังคนอื่น และให้
คุณค่าแก่ข้อมูลที่มาจากลูกน้อง และพร้อมที่จะรับฟังความจริง
ถึงแม้ว่าจะเป็นข่าวร้ายก็ตาม ลักษณะสำคัญของความอ่อนน้อม
ต่อตนเองก็คือความสามารถในการยอมรับความผิดพลาด

Enron และ CEO โจ้จ๊อ ทั้งหลายที่ติดคุกมีบทเรียนแก่ผู้นำ
ทั้งในภาคเอกชนและภาครัฐของไทยว่าคุณธรรมและความดี
งามเท่านั้นที่จะช่วยให้ชีวิตไม่ยุ่งเหยิงไม่ติดพันกับคดีอันยุ่ง
จนอาจทุกข์ใจถึงแก่ชีวิต

มนุษย์นั้นบางครั้งก็ตามใจตัวเอง แต่โดยแท้จริงแล้ว "มนุษย์ไม่ได้
กินแกมม" ทุกวันหากทำอะไรที่ชั่วช้าไว้ วันหนึ่งเรื่องจะแดง
ขึ้นเสมอ